Piotr Prewysz-Kwinto, Grażyna Voss

Wykorzystanie komputerowych systemów finansowo-księgowych przez przedsiębiorstwa sektora MŚP : wyniki badania ankietowego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 111, 531-541

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

ZESZYTY NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO
NR 799 EKONOMICZNE PROBLEMY USŁUG NR 111 2014

PIOTR PREWYSZ-KWINTO
Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu
GRAŻYNA VOSS
Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu

WYKORZYSTANIE KOMPUTEROWYCH SYSTEMÓW FINANSOWO-KSIĘGOWYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA SEKTORA MŚP – WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

Streszczenie

Trudno we współczesnej gospodarce opartej na wiedzy i technologii informatycznej wyobrazić sobie podmiot gospodarczy niewykorzystujący programów finansowo-księgowych. Zmiana systemów informatycznych w firmach dokonywana jest z różną częstotliwością, w zależności od indywidualnych potrzeb i możliwości jednostki, a także w wyniku zmian wprowadzanych w regulacjach prawnych. Celem artykułu jest przedstawienie wyników badania ankietowego dotyczącego wykorzystania systemów informatycznych w obsłudze finansowo-księgowej przedsiębiorstw sektora MŚP.

Słowa kluczowe: program komputerowe, rachunkowość, badanie ankietowe

Wprowadzenie

W ostatnich latach szczególną uwagę zwrócono na rachunkowości małych i średnich przedsiębiorstw dzięki aktualizacji 4 i 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady oraz propozycji Komisji Europejskiej dotyczącej rachunkowości mikroprzedsiębiorstw. Zmiany w zakresie rachunkowości i finansowo-księgowej obsługi jednostek MŚP podyktowane są możliwością zastosowania uproszczeń przy sporządzaniu sprawozdań i w zakresie prowadzenia ewidencji (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z 26 czerwca 2013 r.). W Polsce sektor MŚP w większym stopniu niż w UE jest zdominowany przez mikroprzedsiębiorstwa, których udział w całkowitej liczbie przedsiębiorstw wynosi 96% i przewyższa udział tych podmiotów w UE – 91,8%[1].

Trudno we współczesnej gospodarce opartej na wiedzy i technologii informatycznej wyobrazić sobie podmiot gospodarczy niewykorzystujący programów finansowo-księgowych. Zmiana systemów informatycznych w firmach dokonywana jest

[1] Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, PARP. http://www.parp.gov.pl/ index/ more/ 24313 (27.10.2013).

z różną częstotliwością, w zależności od indywidualnych potrzeb i możliwości jednostki, a także w wyniku zmian wprowadzanych w regulacjach prawnych. Do zmian tych należy dostosować systemy informatyczne, jednak za każdym razem związane jest to z dużym obciążeniem dla pracowników – użytkowników systemu. Jednostki gospodarcze decydują się na współpracę z firmami konsultingowymi wyspecjalizowanymi we wdrożeniach systemów ERP w celu usprawnienia procesów wdrożeniowych i obsługi powdrożeniowej oraz ze względu na możliwość dokonania wyboru właściwych rozwiązań dostosowanych do indywidualnych potrzeb z uwzględnieniem specyfiki branży, w jakiej podmiot prowadzi działalność[2]. Właściwy wybór dostawcy oprogramowania gwarantuje dalszą współpracę w zakresie aktualizacji i modernizacji systemu, w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych i uregulowań prawnych.

W procesie wdrożeniowym uczestniczą przedstawiciele różnych działów/komórek organizacyjnych w tym pracownicy księgowości. Na szczególną uwagę zasługuje proces testowania systemu, pozwalający na ocenę poprawności jego funkcjonowania.

Celem artykułu jest przedstawienie wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród jednostek sektora MŚP, mającego dostarczyć informacji dotyczących zasad doboru, obszarów zastosowania oraz wad i zalet komputerowych programów finansowo-księgowych, w świetle wymogów prawnych prowadzenia ksiąg rachunkowych z wykorzystaniem systemów komputerowych.

1. Prowadzenie ksiąg rachunkowych - wymogi prawne w świetle ustawy o rachunkowości

Dzięki zastosowaniu informatycznych systemów finansowo-księgowych można dostarczać dane dla użytkowników zewnętrznych i wewnętrznych z dowolną częstotliwością i o wybranym poziomie szczegółowości. Dzięki informacjom wprowadzonym do systemów komputerowych, sporządzanie raportów i zestawień przebiega szybciej i nie wymaga dodatkowych nakładów pracy, a ponadto pozwala na generowanie deklaracji wykorzystywanych w rozliczeniach podatkowych[3].

W ustawie o rachunkowości zostały zawarte wymagania formalnoprawne wobec systemów rachunkowości[4].

Art. 71 uor zakłada, że księgi rachunkowe, dowody księgowe, dokumenty inwentaryzacyjne i sprawozdania finansowe (zbiory), należy przechowywać w należyty sposób i chronić przed niedozwolonymi zmianami, nieupoważnionym rozpowszechnianiem, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

Zgodnie z art. 13 pkt. 6, każda jednostka jest zobowiązana wydrukować księgi rachunkowe nie później niż na koniec roku obrotowego. Za równoważne z wydrukiem uznaje się przeniesienie treści ksiąg rachunkowych na informatyczny nośnik

[2] R. Wałkowski, *Wdrożenie systemu klasy ERP*, Controling i Rachunkowość zarządcza, nr 10 (133), Infor 2010, s. 14.
[3] M. Andrzejweski, K. Jonas, P. Młodkowski, *Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004, s. 18.
[4] Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 2013, poz. 330, 613.

danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych.

W art. 20 pkt. 5 ustawodawca zakłada, że przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera za równoważne z dowodami źródłowymi uważa się zapisy w księgach rachunkowych, wprowadzane automatycznie za pośrednictwem urządzeń łączności, informatycznych nośników danych lub tworzone według algorytmu (programu) na podstawie informacji zawartych już w księgach, przy zapewnieniu, że podczas rejestrowania tych zapisów zostaną spełnione co najmniej następujące warunki:

- uzyskają one trwale czytelną postać zgodną z treścią odpowiednich dowodów księgowych,
- możliwe jest stwierdzenie źródła ich pochodzenia oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za ich wprowadzenie,
- stosowana procedura zapewnia sprawdzenie poprawności przetworzenia odnośnych danych oraz kompletności i identyczności zapisów,
- dane źródłowe w miejscu ich powstania są odpowiednio chronione, w sposób zapewniający ich niezmienność, przez okres wymagany do przechowywania danego rodzaju dowodów księgowych.

Art. 10 dotyczy wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych. Zawiera on również obowiązek opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji.

Na podstawie zaprezentowanych uwarunkowań prawnych, należy zauważyć, że ustawa nie określa szczegółowo wymaganej dokumentacji technicznej, a jedynie określa ogólne zasady dotyczące wykorzystania systemów informatycznych w rachunkowości. Tak określone wymogi prawne pozwalają jednostkom na dowolny wybór oprogramowania. Wybór i zakres obsługi finansowo-księgowych zależy jednak od indywidualnych decyzji jednostek, które zostaną zaprezentowane w opracowanych wynikach badań.

2. Charakterystyka i metodyka przeprowadzonego badania

Badanie przeprowadzono na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego wśród mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które wyraziły chęć wzięcia w nim udziału, w okresie od 10 września do 10 października 2013 roku z wykorzystaniem metody ankietowej. Przekazane respondentom kwestionariusze ankietowe składały się z dwóch części:

- pierwsza, obejmująca 7 pytań, miała dostarczyć informacji o systemach komputerowych wykorzystywanych w obsłudze finansowo-księgowej, ich wad i zalet oraz kryteriów wyboru,

– druga, tzw. metryczka miała dostarczyć podstawowych informacji dotyczących podmiotów biorących udział w badaniu, tj. ich wielkości, formy prawnej czy rodzaju prowadzonej działalności.

Pytania zawarte w kwestionariuszu badawczym miały zamknięty i otwarty charakter. Część z nich wymagała udzielenia tylko odpowiedzi *tak* lub *nie*, jednak w wielu przypadkach respondent proszony był o wybór jednego lub kilku wariantów spośród tych, które zostały przedstawione. Tam, gdzie to było możliwe i wydawało się zasadne pozostawiano respondentom swobodę wyrażenia własnych opinii. Przy opracowywaniu wyników badania wykorzystano metody statystyczne, ze szczególnym uwzględnieniem wskaźnika struktury.

3. Charakterystyka badanej grupy

Do udziału w badaniu przystąpiło 150 mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach, którym przekazano do wypełnienia kwestionariusze ankietowe. Ze względu na cel badania, do dalszej analizy przyjęto tylko te kwestionariusze, które zostały wypełnione przez podmioty (zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy o rachunkowości) prowadzące księgi rachunkowe w siedzibie jednostki. Takich podmiotów było 113, co stanowi 75,3% wszystkich biorących udział w badaniu. Spośród 37 odrzuconych kwestionariuszy, 24 zostały wypełnione przez podmioty, które nie prowadzą ksiąg rachunkowych (wszystkie te kwestionariusze pochodziły z mikroprzedsiębiorstw), zaś pozostałe 13 to kwestionariusze podmiotów, które zleciły prowadzenie ksiąg rachunkowych biurom rachunkowym (5 z nich dotyczyło mikroprzedsiębiorstw, a 7 przedsiębiorstw małych).

Wśród pomiotów, których kwestionariusze poddano dalszej analizie dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (48,7%) oraz prowadzące działalność usługową (67,3%). Udział firm w zależności od ich wielkości był zbliżony. Firmy mikro stanowiły 37,2% wszystkich badanych, firmy małe – 33,6%, zaś średnie 29,2%. Szczegółowe informacje dotyczące podmiotów biorących udział w badaniu przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Charakterystyka respondentów

Cecha		N	%	Cecha		N	%
Wielkość firmy*	mikro	42	37,17	Forma organizacyjno-prawna	spółka z o.o.	55	48,67
	mała	38	33,63		spółka akcyjna	11	9,73
	średnia	33	29,20		spółka cywilna	16	14,16
Rodzaj prowadzonej działalności**	produkcja	35	30,97		osoba fizyczna***	28	24,78
	handel	56	49,56		inna	3	2,65
	usługi	76	67,26		brak danych	0	0

* Firmy mikro – zatrudniające do 10 osób, małe do 50 osób, a średnie do 250 osób.

** Liczby nie sumują się do 113, gdyż niektóre jednostki zaznaczyły, że prowadzą więcej niż jeden rodzaj działalności.

*** Prowadząca działalność gospodarczą.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

3. Wyniki przeprowadzonego badania

Badanie rozpoczęto od ustalenia czy przedsiębiorstwa wykorzystują w obsłudze finansowo-księgowej narzędzia informatyczne, a jeśli tak, to w jakich obszarach. Wszystkie badane podmioty potwierdziły, że wykorzystują narzędzia informatyczne i wszystkie wskazały również, że wykorzystują je w ewidencji księgowej. Duży udział odpowiedzi odnotowano również dla zastosowania programów komputerowych do prowadzenia rejestrów VAT (90,3% wskazań) oraz w obsłudze kadrowo-płacowej (87,6% wskazań). Najrzadziej narzędzia informatyczne są wykorzystywane natomiast do obsługi magazynowej (38,9%) oraz do ewidencji czasu pracy (38,1%). Szczegółowo uzyskane wyniki przedstawiono na rysunku 1.

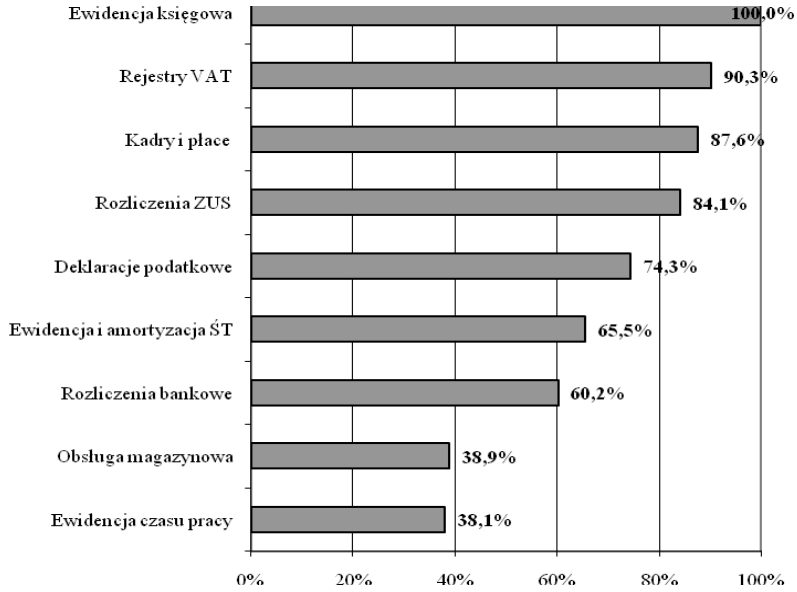

Rysunek 1. Obszary, w których wykorzystywane są narzędzia informatyczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonego badania.

Analizując bardziej szczegółowo uzyskane wyniki można zauważyć, że stopień wykorzystania narzędzi informatycznych w wypadku części wykazanych na rysunku 1 obszarów rósł wraz z wielkością firmy. Taką zależność zaobserwowano w przypadku: obsługi kadrowo-płacowej (udział wskazań wyniósł 78,6% dla firm mikro, 89,5% dla firm małych oraz 97,0% dla firm średnich), rozliczeń ZUS (udział wskazań odpowiednio 78,6%, 84,2% oraz 90,9%), ewidencji i amortyzacji środków trwałych (udział wskazań: 57,1%, 63,2%, 78,8%) oraz obsługi magazynowej (14,3%, 34,2%, 75,8%). W wypadku natomiast rejestrów VAT oraz rozliczeń bankowych udział wskazań wśród wszystkich analizowanych grup był bardzo zbliżony.

Warto również wskazać, że wykorzystywanie programów komputerowych do obsługi magazynowej było znacząco wyższe w firmach produkcyjnych (71,4%

wskazań) niż w firmach handlowych (58,9%) i usługowych (30,2%). Takich zależności nie zaobserwowano w wypadku pozostałych obszarów.

Kolejne dwa zadane w kwestionariuszu pytania dotyczyły rodzaju programów wykorzystywanych przez badane firmy. Pierwsze z nich miało wskazać czy są to programy komercyjne (dostępne w powszechnej sprzedaży), programy zamawiane (tworzone na indywidualne zamówienie przez firmy zewnętrzne), czy wreszcie programy autorskie (tworzone samodzielnie przez podmiot). Uzyskane wyniki zaprezentowano na rysunku 2.

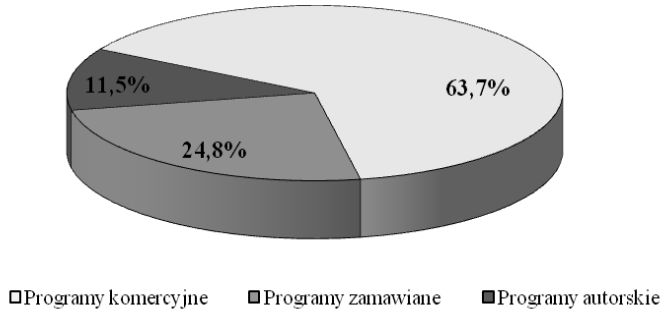

Rysunek 2. Rodzaje programów komputerowych wykorzystywanych w działalności finansowo-księgowej
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Prawie 2/3 badanych podmiotów wykorzystuje w swojej działalności programy komercyjne. Bardziej szczegółowa analiza wykazała, że zastosowanie programów komercyjnych malało wraz ze wzrostem wielkości firmy i wyniosło odpowiednio 66,7% dla mikroprzedsiębiorstw, 50,0% dla przedsiębiorstw małych i 48,5% dla firm średnich. Wraz ze wzrostem firmy rósł natomiast odsetek zastosowań programów zamawianych (odpowiednio 16,7% dla mikro, 26,3% dla małych i 30,3% dla średnich przedsiębiorstw) i programów autorskich (odpowiednio 7,1%, 13,2% i 15,2%). Warto dodać, że odsetek wskazań poszczególnych typów programów nie różnił się ze względu na rodzaj prowadzonej działalności.

Drugie z pytań związanych z rodzajem programów komputerowych wykorzystywanych w działalności finansowo-księgowej dotyczyło ich zaawansowania, tzn. czy są to pojedyncze programy, bez możliwości rozbudowy o kolejne moduły, programy modułowe z możliwością eksportu danych do innych modułów, czy też programy najbardziej zawansowane, tj. zintegrowane systemy informatyczne. Uzyskane wyniki przedstawiono na rysunku 3.

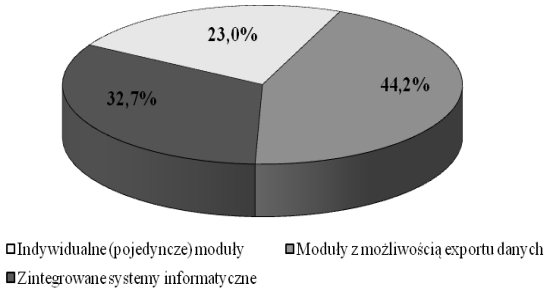

Rysunek 3. Typ programów komputerowych wykorzystywanych w działalności finansowo-księgowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Badane przedsiębiorstwa najczęściej wykorzystują programy modułowe z możliwością eksportu danych – 44,2% wskazań oraz zintegrowane systemy informatyczne – 32,7%. Należy zauważyć, że udział programów najprostszych (bez możliwości rozbudowy o kolejne moduły) malał wraz z wielkością przedsiębiorstwa. Udział ten w przedsiębiorstwach mikro wynosi 30,9%, dla firm małych – 26,3%, zaś dla firm średnich zaledwie 9,1%. Odwrotną tendencję zaobserwowano natomiast w przypadku zintegrowanych systemów informatycznych. Są one stosowane przez 23,8% badanych firm mikro, 26,3% firm małych i aż 51,5% firm średnich.

Analizując rodzaje programów komputerowych wykorzystywanych przez firmy, respondentów zapytano również o kryteria, jakimi kierują się przy ich wyborze. Respondenci mogli wybrać jedną lub kilka cech ze wskazanych w kwestionariuszu lub też dodać własne. Otrzymane wyniki zaprezentowano na rysunku 4.

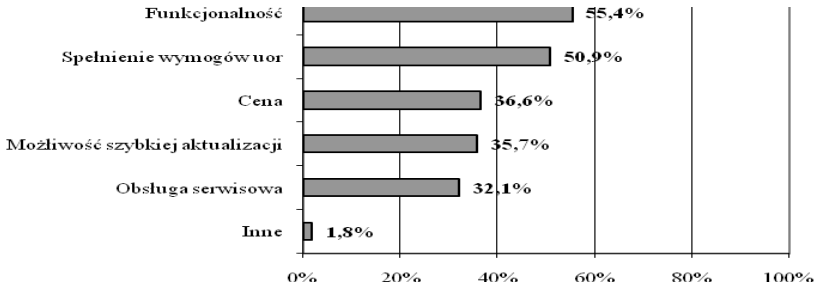

Rysunek 4. Cechy wpływające na wybór programu komputerowych wykorzystywanych w działalności finansowo-księgowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Zdaniem respondentów najważniejsze cechy, wpływające na wybór programu komputerowego do obsługi finansowo-księgowej to funkcjonalność oraz spełnienie wymogów ustawy o rachunkowości. W obu przypadkach odsetek ten wyniósł ponad

50%. Analiza uzyskanych odpowiedzi w zależności od wielkości firmy wskazuje, że dla mikro i małych przedsiębiorstw najważniejsze są: spełnienie wymogów ustawy o rachunkowości oraz cena, zaś firmy średnie za najważniejszą wskazywały funkcjonalność. Ponadto znacznie ceny i spełnienia wymogów ustawy o rachunkowości maleje wraz ze wzrostem wielkości firmy. Ceną, przy wyborze programu komputerowego, kieruje się 42,9% mikro, 36,8% małych i zaledwie 27,3% średnich przedsiębiorstw. W spełnianiu wymogów ustawy o rachunkowości odsetek ten wynosi odpowiednio 54,8%, 50,0% i 45,5%. W pozostałych cechach, tj. funkcjonalności, obsługi serwisowej i możliwości szybkiej aktualizacji programu, odsetek wskazań rośnie wraz z wielkością firmy.

Analizując uzyskane odpowiedzi ze względu na rodzaj prowadzonej działalności należy zauważyć, że nie wystąpiły różnice w najważniejszych cechach wpływających na wybór używanych programów. Największe znaczenie zarówno dla firm produkcyjnych, handlowych, jak i usługowych miała funkcjonalność oraz spełnienie wymogów ustawy o rachunkowości.

Respondentów zapytano również czy archiwizacja danych (ksiąg rachunkowych i sprawozdań) odbywa się na elektronicznych nośnikach danych. Odpowiedzi twierdzące uzyskano od 89,3% badanych firm. Nie zaobserwowano różnic w odpowiedzi na to pytanie ze względu na wielkość firmy oraz rodzaj prowadzonej działalności.

Respondentów poproszono również o wskazanie głównych wad i zalet stosowanych programów komputerowych do obsługi finansowo-księgowej. Respondenci mogli wskazać odpowiedzi spośród przedstawionych w kwestionariuszu lub zaproponować własne. Uzyskane wyniki zostały przedstawiono na rysunkach 5 i 6.

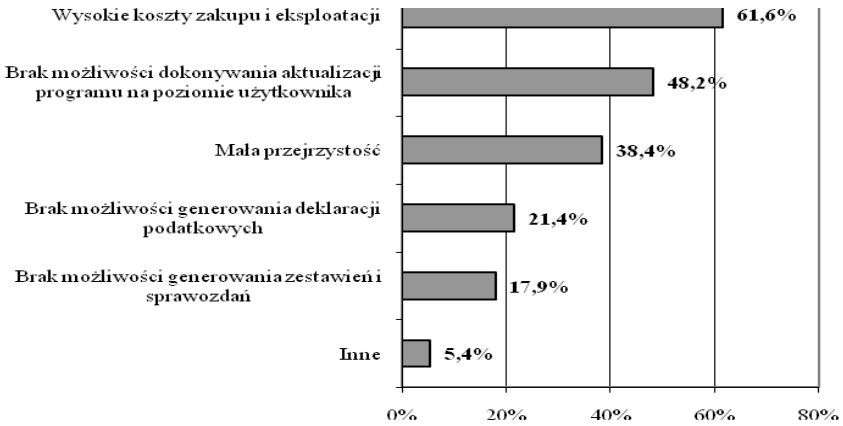

Rysunek 5. Główne wady programów komputerowych stosowanych w działalności finansowo-księgowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Głównymi wadami wskazywanymi przez respondentów są: wysokie koszty zakupu i eksploatacji programów komputerowych (61,6% wskazań) oraz brak możli-

wości dokonywania aktualizacji programu na poziomie użytkownika (48,2%). Wśród odpowiedzi *inne* badani proponowali między innymi: brak możliwości eksportu danych do arkusza kalkulacyjnego, konieczność dokonywania częstych aktualizacji, zbyt małą liczbę funkcji dodatkowych oraz konieczność dysponowania dostępem do internetu, aby program mógł funkcjonować poprawnie. Należy również zauważyć, że więcej wad wskazywanych było przez mikroprzedsiębiorstwa niż firmy średnie. W tej drugiej grupie aż 21,2% badanych zaznaczyło, że posiadane przez nich oprogramowanie nie ma żadnych wad. Ponadto liczba wskazań wysokich kosztów zakupu i eksploatacji oraz braku możliwości generowania zestawień i sprawozdań malała wraz z wielkością firmy. Na wysokie koszty zwracało uwagę 66,7% firm małych i 51,5% firm średnich, zaś brak możliwości generowania zestawień odpowiednio 23,8% mikroprzedsiębiorstw i zaledwie 6,1% przedsiębiorstw średnich.

Przechodząc do omawiania zalet wykorzystywanych przez respondentów programów komputerowych, najczęściej wskazywano: łatwość obsługi (66,1%) oraz szybki dostęp do danych (55,4%). Najmniejszy odsetek wskazań (zaledwie 7,1%) dotyczy natomiast możliwości dokonywania samodzielnej aktualizacji programu.

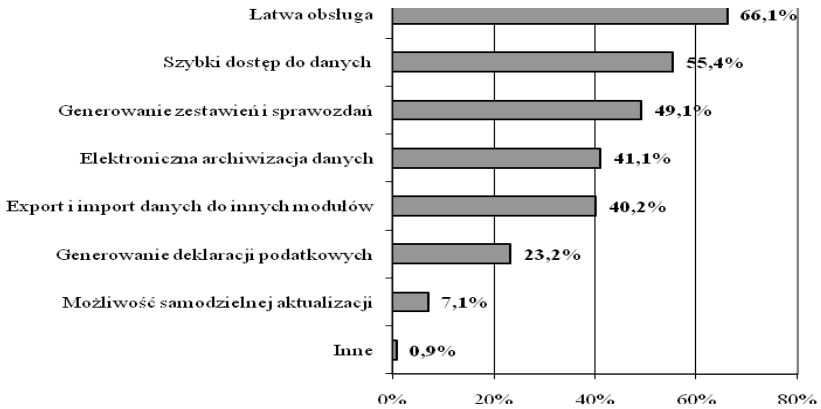

Rysunek 6. Główne zalety programów komputerowych stosowanych w działalności finansowo-księgowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Analizując bardziej szczegółowo uzyskane wyniki, należy zauważyć, że najczęściej wskazywane zalety różniły się ze względu na wielkość firmy. W przypadku mikroprzedsiębiorstw najczęściej wskazywano łatwość obsługi (73,8%) oraz szybki dostęp do danych (64,3%). W firmach małych: łatwość obsługi (63,2%) oraz możliwość generowania zestawień i sprawozdań (52,6%), natomiast w wypadku firm średnich jest to: łatwość obsługi (57,6%) i możliwość elektronicznego archiwizowania danych (57,6%).

Ponadto udział wskazań dla dwóch zalet: łatwość obsługi i szybkość dostępu do danych malał wraz z wielkością firmy. W pierwszym przypadku udział ten wy-

nosił 73,8% dla firm mikro i 57,6% dla średnich, w drugim natomiast 65,3% dla mikro i 48,5% dla średnich. Odwrotną tendencję zaobserwowano natomiast dla następujących zalet: możliwości generowania zestawień i sprawozdań (38,1% wskazań dla firm mikro i 57,5% dla średnich), możliwości eksportu i importu danych do innych modułów (odpowiednio 23,8% i 51,5%) oraz możliwości elektronicznego archiwizowania danych (33,3% i 57,6%).

Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego wśród mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego dotyczącego wykorzystania systemów informatycznych w obsłudze finansowo-księgowej, można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Zastosowanie oprogramowania komputerowego w obsłudze finansowo-księgowej jest bardzo szerokie. Wszystkie firmy wykorzystują je do ewidencji księgowej, a znaczna większość stosuje je do prowadzenia rejestrów VAT. w obsłudze kadrowo-płacowej oraz rozliczeniach z ZUS.
2. W swojej działalności firmy wykorzystują przede wszystkim programy komercyjne zakupione na rynku, choć ich udział maleje wraz z wielkością firmy na rzecz programów zamawianych i autorskich. Ponadto firmy mikro i średnie wykorzystują głównie programy modułowe z możliwością eksportu danych, natomiast w wypadku firm średnich dominują zintegrowane systemu informatyczne.
3. Głównymi cechami branymi pod uwagę przy wyborze oprogramowania komputerowego przez mikro i małe przedsiębiorstwa jest jego cena oraz spełnienie wymogów ustawy o rachunkowości, natomiast firmy średnie w wyborze kierują się przede wszystkim funkcjonalnością programu.
4. Głównymi wadami stosowanych programów komputerowych są wysokie koszty zakupu i eksploatacji oraz brak możliwości dokonywania aktualizacji programu na poziomie użytkownika. Częściej wady wskazują pracownicy mikroprzedsiębiorstw niż firm średnich. W wypadku tych drugich, aż jedna piąta wskazała, że stosowane przez nich oprogramowanie komputerowe nie ma żadnych wad.
5. Do głównych zalet zaliczyć należy: łatwość obsługi, szybki dostęp do danych oraz możliwość generowania zestawień i sprawozdań. Znaczenie dwóch pierwszych zalet malało wraz z wielkością firmy, natomiast w przypadku trzeciej – tendencja była odwrotna. Miała ona większe znaczenie dla firm średnich niż małych i mikro.

Na zakończenie warto dodać, że zmiany w regulacjach prawnych powodują konieczność dodatkowych aktualizacji lub zmiany oprogramowania komputerowego. Dla mikro i małych podmiotów wiąże się to z dodatkowymi kosztami, a przede wszystkim wymusza na pracownikach ciągłe doskonalenie w zakresie obsługi finansowo-księgowej.

Literatura

Andrzejweski M., Jonas K., Młodkowski P., *Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004.

Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012, http://www.parp.gov.pl/ index/more/24313 (27.10.2013).

Wałkowski R., *Wdrożenie systemu klasy ERP*, Controling i Rachunkowość Zarządcza, nr 10 (133), Infor 2010.

Ustawa z dnia 29 września 1994 o rachunkowości, DzU 2013, poz. 330, 613.

UTILIZATION OF SOFTWARE IN FINANCE AND ACCOUNTING BY SME SECTOR – THE RESULTS OF QUESTIONNAIRE SURVEY

Summary

This paper presents the results of questionnaire survey carried out among the micro, small and medium enterprises in September 2013 concerning the utilization of software in finance and accounting.

Keywords: software, finance and accounting, questionnaire survey

Translated by Piotr Prewysz-Kwinto, Grażyna Voss